

ÚSTAV PAMÄTI NÁRODA PODATEĽŇA	
Došlo: 26 OKT. 2011 / 008586	
Číslo: JK/2009/00388	
Prílohy:	Vybavuje:

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice I sudcom JUDr. Borisom Brondošom v právnej veci **žalobcu** Mgr. Jána Poláka, narodeného 28.12.1953, bytom Želiarska 2A, Košice, zastúpeného JUDr. Jurajom Birošom, advokátom so sídlom Rázusova 1, Košice, proti **žalovanému** Ustav pamäti národa, Nám. Slobody 6, Bratislava, o **ochranu osobnosti**, takto

r o z h o d o l :

U r č u j e, že žalobca bol neoprávnene evidovaný v materiáloch bývalej štátnej bezpečnosti ako agent.

V prevyšujúcej časti žalobu **z a m i e t a**.

O trovách konania súd rozhodne samostatným uznesením.

O d ô v o d n e n i e

Žalobca podal na tunajší súd dňa 11.12.2008 žalobu, ktorou sa proti žalovanému domáhal, aby súd určil, že bol neoprávnene evidovaný v materiáloch bývalej štátnej bezpečnosti ako agent resp. vedomý spolupracovník Štátnej bezpečnosti ako aj náhrady trov konania. Svoj návrh odôvodnil tým, že sa dozvedel, že je u žalovaného evidovaný ako spolupracovník STB, o čom doposiaľ nemal ani vedomosť. Zistil, že bol evidovaný pod registračným číslom 20405 od novembra 1988 do decembra 1989 na Krajskej správe ŠTB Košice, prvý odbor, druhé oddelenie. Malo ísť o vedomú spoluprácu na základe jeho písomného súhlasu pod krycím menom „fotograf“. Spisový materiál obsahuje nielenže nepravdivé údaje, ale obsahuje aj údajne jeho písomný súhlas s takouto spoluprácou a jeho podpis, pričom nejde o jeho podpis, na čl. 51 „záväzok“. Na takúto činnosť mal byť údajne získaný pri pohovore v reštaurácii Zelený dvor v Košiciach, kde s ním dňa 17.11.1988 od 15.00 hod. do 17.15 hod. mal vykonať pohovor a viazací akt JUDr. František Jaršínský za prítomnosti nadpor. Vladislava Havrilu. Takéhoto stretnutia sa nikdy nezúčastnil a nikdy nedal svoj súhlas na dobrovoľnú spoluprácu a takúto ani nepodpísal. Ide zrejme

len o účelovo vykonštruovaný záznam s nahradením jeho podpisu, aby si niekto z ŠTB vykázal číslo do výkonov a činnosti. Nikdy nespĺňal podmienky buď agenta v zmysle § 2 ods. 1 písm. b/ zák. č. 451/1991 zb. alebo vedomého spolupracovníka ŠTB v zmysle § 2 ods. 1 písm. c/ zák. č. 451/1991 zb. Pokiaľ bol teda evidovaný a existuje o tom spisový materiál, ktorý má v držbe žalovaný, tvrdí, že ide o neoprávnenú evidenciu jeho osobných materiálov bývalej ŠTB, k spolupráci nikdy súhlas nedal, zaväzujúcu listinu nepodpísal a žiadnym spôsobom nespôlpracoval. Takýmto neoprávneným postupom bez jeho vedomia bolo zasiahnuté do jeho občianskej cti a morálky, preto podľa § 11 Občianskeho zákonníka a nasi, ustanovení sa domáha ochrany a to vydaním rozhodnutia súdu, že bol neoprávnené evidovaný v materiáloch ŠTB.

Žalovaný vo svojom vyjadrení sa k návrhu zo dňa 25.3.2009 uviedol, že v zmysle § 19 zákona č. 553/2002 Z.z. o sprístupnení dokumentov o činnosti bezpečnostných zložiek štátu v rokoch 1939 - 1989 a o založení Ústavu pamäti národa a o doplnení niektorých zákonov zverejnil príslušný prepis evidenčných záznamov zo zachovaných protokolov a zväzkov štátnej bezpečnosti rokov 1939 - 1989. Žalovaný zo zákona nie je povinný overovať, či údaje obsiahnuté v dokumentoch a údaje získané z informačného systému dokumentov a zo zachovaných evidenčných pomôcok sú presné alebo pravdivé (§ 26 Zákona o pamäti národa). Žalovaný nie je v predmetnom spore pasívne legitimovaný. Svojim zákonným postupom nespôsobil žiadny neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcu a tento nepreukázal, že k takémuto zásahu do práv žalobcu zo strany žalovaného došlo. Žalovaný nie je pôvodcom domnelého zásahu, ani právny nástupca toho, ktorý tento zásah (podľa mienky žalobcu) mal spôsobiť - teda mal neoprávnené zasiahnuť do žalobcových práv na ochranu osobnosti. Z návrhu petitu nevyplýva zodpovednosť žalovaného v tom smere, že by neoprávnené evidoval v materiáloch bývalej ŠTB žalobcu ako agenta resp. vedomého spolupracovníka ŠTB a nezakladá ani jeho povinnosť v tomto smere príslušným spôsobom konať. Vzhľadom na to navrhuje, aby súd žalobu zamietol.

Žalobca vo svojom stanovisku zo dňa 5.11.2009 uviedol, že je pravdou, že žalovaný nie je právnym nástupcom bývalej štátnej bezpečnosti ani Ministerstva vnútra, avšak podľa zák. č. 553/2002 Z.z. o sprístupnení dokumentov a činnosti bezpečnostných zložiek štátu 1939 - 1989 a o založení Ústavu pamäti národa a o doplnení niektorých zákonov je žalovaný zriadený týmto zákonom a do jeho pôsobnosti patrí systematicky zhromažďovať a odborne dokumentačne spracovávať všetky druhy informácií, dokladov a dokumentov vzťahujúcich sa na dobu neslobody a zverejňovať údaje o vykonávateľoch tohto prenasledovania a ich činnosti. Z vyššie uvedeného vyplýva, že žalovaný eviduje, zhromažďuje, sprístupňuje, zverejňuje a spravuje dokumenty týkajúce sa činnosti bývalej štátnej bezpečnosti. Z uvedeného dôvodu v predmetnom spore je preto pasívne legitimovaný a tento názor podporuje aj doposiaľ vydané rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 31.1.1996 sp. zn. ICo 34/1995. V odôvodnení uvedeného rozhodnutia je riešená aj otázka nedostatku pasívnej legitimácie v konaní proti Slovenskej informačnej službe ako žalovanému v 1. rade a Ministerstvu vnútra SR ako žalovanému v 2. rade, pričom Najvyšší súd v danej veci zaujal stanovisko, že rozhodujúcou skutočnosťou pre určenie pasívnej legitimácie je tá skutočnosť, kto v súčasnej dobe spravuje archívny materiál bývalej štátnej bezpečnosti. Je nepochybné, že v súčasnosti spravuje archívy bývalej štátnej bezpečnosti žalovaný ako právnická osoba zriadená k tomu osobitným zákonom - zákonom o pamäti národa.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov a oboznámením sa so žalobou a s vyjadrením žalobcu, s vyjadrením žalovaného, so spisom bývalého MV ČSSR reg. č. 20405, so znaleckým posudkom z odboru písomoznalectvo č. 17/2011 súdnej znalkyne PhDr. PaDr. Eriky Strakovej zo dňa 10.4.2011 a s ďalšími listinnými dôkazmi predloženými účastníkmi a zistil nasledovný skutkový stav:

Žalobca vo svojej výpovedi uviedol, že nebol žiaden spolupracovník ako agent, dá sa to ľahko zistiť napr. grafologickou skúškou. Nechce zapierať to, že ho ŠTB neoslovila. V Košiciach bola výstava francúzskej fotografie, telefonovala mu p. Bellangerová, ktorú nepoznal. Až po 10 - 15 rokoch zistil, kto to vlastne je. Spýtala sa ho, či sa nechce stretnúť s francúzskym kultúrnym atašé. Samozrejme, že s touto ponukou súhlasil. Stretli sa na Hlavnej ul., vtedy sa volala Leninova ulica, v reštaurácii Zlatá Hus, kde sedeli asi dve hodiny, niečo zjedli, niečo popili a potom prešli z reštaurácie cez ulicu do jeho bytu, kde sa zdržali do neskorých večerných resp. skorých ranných hodín. Od tohto dňa pána kultúrneho atašé

Francúzskej republiky nevidel. Bol to kultúrny atašé z francúzskeho veľvyslanectva v Prahe. Bolo to niekedy na jar. O pár mesiacov neskôr mu volala STB, či sa chce s nimi stretnúť, alebo oni prídu za ním. Zľakol sa, tak prisľúbil, že prídu oni k nemu. Čakal ich doma, svedkom tohto stretnutia bola aj jeho manželka, ktorá bola v kuchyni. Nevie, či oni vedeli, že bola prítomná aj manželka, ktorá sa celý čas zdržiavala v kuchyni. Vzhľadom na to, že chodieval často do Prahy, tak od neho žiadali, aby sa v Prahe skontaktoval s pánom kultúrnym atašé Francúzskej republiky. Na to súhlas nedal, nepovedal ani áno, ale ani nie. Nebol nikdy v Štátnej bezpečnosti. Druhýkrát ho navštívili taktiež u neho doma. Opätovne bola prítomná manželka, počas tejto schôdzky, už o nej aj vedeli, pretože doniesla čaj. Odvtedy týchto dvoch pánov nevidel. Išlo o pánov Havrilu a ďalšieho nepoznal, ani nepozná jeho meno. S istotou však nevie uviesť, či to bol p. Havrila. Keby mal fotografiu, vie ho identifikovať. Pokiaľ ide o dôkaz na č.l. 35 uviedol, že nikdy nebol zamestnaný v Ateliéri múzických umení Praha 1, Smetanovo nábrežie 2 v televíznom filmovom ateliéri. Hneď po skončení školy vykonával slobodné povolanie. Až v 90-tych rokoch začal podnikat' a zriadil si živnosť. Uvedená skutočnosť, že dňa 2.3.1988 sa stretol s p. kultúrnym atašé Francúzskej republiky je pravdivá. Skutočnosť uvádzaná v odseku 2 na č.l. 36, že je predpoklad, že navrhovaný KTS „kameraman“ udržuje už dlhšiu dobu s pracovníkom kultúrnym atašé styk je nepravdivá. Skutočnosti uvedené v memorande na č.l. 46 sú nepravdivé, jeho otec bol ekonomický námestník telovýchovného klubu TJ Lokomotiva Košice a jeho matka bola matrikárka. Ďalšie skutočnosti, pokiaľ ide o znalosť jazykov, nie je pravdou, že ovláda angličtinu na takej úrovni, ako sa uvádza v memorande a francúzsky nerozpráva vôbec. Pokiaľ ide o to, ako komunikoval s francúzskym atašé počas schôdzky s ním, tak tento prišiel spolu s prekladateľkou Bellangerovou. Nie je pravdou ani to, že jeho rodičia neboli politicky angažovaní, otec bol členom KSČ resp. KSS, ale po 68 roku nepodpísal previerky, t.j. neprešiel cez kádrové previerky a tak vystúpil zo strany. Pokiaľ ide o údaje o jeho štúdiu, nie je pravdou, že študoval na gymnáziu, študoval na Strednej škole umeleckého priemyslu v Košiciach. Pokiaľ ide o vykonávanie vojenskej služby, mal modrú knižku, bol tri mesiace vo vojenskej službe a potom ho zo zdravotných dôvodov prepustili domov. To znamená, že bol trvale neschopný vykonávať vojenskú službu, teda, že údaje uvedené na č.l. 47 predmetného spisu sú nepravdivé. Ďalej je totálny výmysel to, že sa chcel zdokonaľiť vo francúzštine, pretože chcel vycestovať do kapitalistického zahraničia. Už keby chcel do zahraničia vycestovať, tak by sa zdokonalil v inom jazyku a to v angličtine a nie vo francúzštine. V Zastupiteľskom úrade Francúzskej republiky v Prahe nebol ani raz. Pokiaľ ide o jeho príbuzných, švagor bol už vtedy v Kanade. Taktiež v tom roku ho boli jeho svokrovci navštíviť v Kanade. Pokiaľ ide o jeho bytové pomery, býval nie v 3 - izbovom, ale v 2 - izbovom byte štátnom, nie v družstevnom byte a nevlastnil žiadne motorové vozidlo. Nesúhlasí s tým, že bol oddaný vo veci socializmu tak ako je to uvedené na str. 50 predmetného spisu, pokiaľ ide o heslá, tieto heslá mu nikdy nikto nepovedal, ich obsah vôbec nepozná a sú vymyslené. Pokiaľ ide o spôsob získania spolupráce na č.l. 43 predmetného spisu, nikdy nebol vo zvlášť vyhradenej miestnosti reštaurácie Zelený dvor v Košiciach pri návrhu a dohode ako KTS s Československou kontrarozviedkou. Pokiaľ ide o záväzok z č.l. 45 spisu, tento záväzok nikdy nepodpísal, podpis nie je jeho. Pokiaľ ide o krycie meno ako vyštudovaný fotograf by si nikdy nedal krycie meno fotograf. Predtým sa objavilo krycie meno kameraman, nevie ako na to prišli, ale toto krycie meno sa svojvoľne zmenilo na fotografa. Záznam z č.l. 51 - 52 predmetného spisu, resp. 59 - 60 spisu ŠTB, ide o záznam z reštaurácie na Zelenom dvore v Košiciach, tento záznam je celý vymyslený. V predmetný deň nebol v Zelenom dvore a nebol ani s Jaršínskym ani s Havrilom, ktorých videl, ale boli vždycky len u neho doma. Pokiaľ ide o osoby na č.l. 52 predmetného spisu, pozná iba p. Michela Metayera a lektorku francúzskeho jazyka p. Bellangerovú.

Právny zástupca žalobcu na pojednávaníach uviedol, že trvá na podanej žalobe v celom rozsahu. Žalobca je neoprávnene vedený u žalovaného ako agent resp. spolupracovník štátnej bezpečnosti. Domáha sa ochrany osobnosti podľa § 11 a nasi. Občianskeho zákonníka z dôvodu, že žalovaný zasiahol týmto svojím konaním do občianskej cti a morálky žalobcu. Navrhuje žalobe v celom rozsahu vyhovieť a priznať náhradu trov konania. K námietke nedostatku pasívnej vecnej legitímácie na strane žalovaného uviedol, že ten kto má v spisy alebo archivuje doklady o bývalých agentoch, resp. domnelých agentoch, je v prípadných sporoch týmto vyvolaných vecne legitimovaný. Žalobca popiera, že by dával nejaký súhlas ohľadne skutočnosti, že vedome spolupracoval so štátnou bezpečnosťou. Namieta či. 46 smernice č. 3/1978 jeho aplikáciu vzhľadom k tomu, že žalobca nevedel a nemal vedomosť o tom, že sa stáva tajným spolupracovníkom, ani nemal o ňom záujem a v takom prípade nemohlo dôjsť ani k ohrozeniu

dobrého vzťahu získaného tajného spolupracovníka s organizáciou. Vykonaným dokazovaním a najmä podaným znaleckým posudkom bolo jednoznačne a bezpochyby preukázané, že podpis na písomnom záväzku nie je podpisom žalobcu a preto navrhuje, aby súd vyhovel žalobe v plnom rozsahu.

Zástupca žalovaného na pojednávaniach uviedol, že trvá na písomnom vyjadrení, pričom chce poukázať na nedostatok vecnej pasívnej legitímácie na strane žalovaného v spore, nakoľko Ústav pamäti národa nie je právnym nástupcom Štátnej bezpečnosti a nie je ani štátnym orgánom, ktorý by rozhodoval o právach a povinnostiach fyzických osôb v súvislosti s ich evidenciou v záznamoch bývalej Štátnej bezpečnosti. Ústav pamäti národa tak, ako mu to ukladá zákon, zverejnil na základe zákona údaje, pričom nie je ich pôvodcom. Právne nástupníctvo po Štátnej bezpečnosti nebolo prenesené na žiaden iný orgán, preto sa domnieva, že by pasívne legitimovaná v tomto spore mala byť Slovenská republika zastúpená vládou SR. V zmysle smerníc ŠTB nebol potrebný písomný záväzok, postačoval aj ústny záväzok kandidáta. V danom prípade sa teda nevyžadoval podpis žalobcu pre prípad jeho získavania pre činnosť tajného spolupracovníka v zmysle či. 46 smernice č. 3/1978. V tomto článku sa ustanovuje, že písomný záväzok sa nevyžaduje v prípade, keď by jeho podpis mohol ohroziť dobrý vzťah získavaného tajného spolupracovníka k spolupráci s kontrarozvedkou. V tomto prípade postačí ústny súhlas získavaného tajného spolupracovníka. Uvedené ustanovenie sa vzťahuje aj na spolupracovníkov uvedených v § 2 písm. i) zák. č. 553/2002 Z.z., to je aj na agenta. Skratka KTS na čl. 30 znamená označenie kandidáta tajnej spolupráce. V tom období, keď sa zakladala táto zložka, bol p. žalobca len kandidátom, nemal vedomosť o tom, že si ho vytypovala štátna bezpečnosť ako kandidáta na agenta, až po tom podpísaní záväzku sa stal kandidát tajnej spolupráce agentom a vedomým spolupracovníkom ŠTB.

Zo spisu bývalého MV ČSSR reg. č. 20405 súd okrem iného zistil, že žalobca je vo zväzku KS ZNB - Správa ŠtB Košice s údajmi o dátume zavedenia a druhu zväzku, registračnom čísle, evidovaný, s uvedením mena, priezviska, dátumom narodenia, pričom ako druh zväzku je uvedené A (agent) s krycím menom „fotograf“.

Zo znaleckého posudku z odboru písmoznalectvo č. 17/2011 súdnej znalkyne PhDr. PaedDr. Eriky Strakovej zo dňa 10.4.2011 súd zistil, že úlohou znalkyne bolo zamerať znalecké dokazovanie na zistenie pravosti podpisu žalobcu na záväzku k spolupráci zo dňa 17.11.1988, ktorý sa nachádza na čl. 7 resp. 45 predmetného spisu, pričom výsledkom znaleckého dokazovania bolo to, že na záväzku k spolupráci zo dňa 17.11.1988, ktorý sa nachádza na čl. 7 resp. 45 predmetného spisu sa nenachádza podpis žalobcu.

Zo stanoviska znalkyne k uplatneným námietkam žalovaného zo dňa 3.6.2011 súd zistil, že k námietkam žalovaného uviedla znalkyňa nasledovné skutočnosti: Kópie dokladov z pohľadu písmoznaleckej teórie nepatria medzi nespracovateľné, ale len ťažko spracovateľné rukopisné javy. V prípade kvalitných kópií dokladov sa spravidla pod optikou nedá postihnúť tzv. statický tlak (čiže čiara pretlačená na druhú stranu listu), pričom tzv. tlaková dynamika, ktorá je z pohľadu individuálnej identifikácie hodnotnejším znakom, sa postihnúť dá (či sa striedajú tlakovo nadľahčené a zdôraznené úseky). Ťnou posudzovaný sporný podpis vykazoval v zásadných znakoch rozdielne charakteristiky ako všetky ostatné porovnávacie rukopisy, preto za daných okolností bolo dôležité získať primerané porovnávacie podpisy od predpokladaného pisateľa. Znalec rukopisy skúma pomocou techniky, ktorá nie je prenosná. Z uvedeného dôvodu, by ani návšteva znalca v priestoroch Ústavu pamäti národa neriešila situáciu, nakoľko nepredpokladá, že ústav disponuje s technickým vybavením potrebným pre písmoznalca. Zistené rozdiely medzi sporným a porovnávacími rukopismi boli natoľko závažné, že by výsledok znaleckého skúmania neovplyvnila ani prípadná zhoda v charaktere písacej stopy medzi porovnávanými rukopismi. Z uvedeného dôvodu a z dôvodu finančnej a časovej hospodárnosti nevyužili možnosť obhliadnuť originálny sporný doklad. Na záveroch znaleckého posudku č. 17/2011 zo dňa 10.4.2011 trvá. Za predpokladu, že kópia sporného dokladu sa zhoduje s originálom.

Podľa ustanovenia § 2 písm. i) zákona č. 553/2002 Z.z. o sprístupnení dokumentov o činnosti bezpečnostných zložiek štátu 1939 - 1989 a o založení Ústavu pamäti národa a o doplnení niektorých zákonov (zákon o pamäti národa) sa na účely tohto zákona rozumie osobou evidovanou ako spolupracovník bezpečnostnej zložky osoba, o ktorej bol kedykoľvek v období od 25. februára 1948 do

31. decembra 1989 Štátnou bezpečnosťou evidovaný zväzok v kategóriách rezident, agent, informátor, držiteľ prepožičaného bytu alebo držiteľ konšpiračného bytu.

Podľa ustanovenia § 7 ods. 1 a 2 zákona č. 553/2002 Z.z. o sprístupnení dokumentov o činnosti bezpečnostných zložiek štátu 1939 - 1989 a o založení Ústavu pamäti národa a o doplnení niektorých zákonov (zákon o pamäti národa) Ústav pamäti národa (ďalej len "ústav") je verejnoprávna ustanovizeň. Ústav je právnická osoba.

Podľa ustanovenia § 8 ods. 1 písm. i) a h) zákona č. 553/2002 Z.z. o sprístupnení dokumentov o činnosti bezpečnostných zložiek štátu 1939 - 1989 a o založení Ústavu pamäti národa a o doplnení niektorých zákonov (zákon o pamäti národa) je úlohou zverenou ústavu štátom systematicky zhromažďovať a odborne dokumentačne spracovávať všetky druhy informácií, dokladov a dokumentov vzťahujúcich sa na dobu neslobody, ako aj poskytovať verejnosti výsledky svojej činnosti, hlavne zverejňovať a sprístupňovať informácie a iné doklady o dobe neslobody 1939 - 1989 a o činoch a osudoch jednotlivcov, vydávať a šíriť publikácie, poriadať výstavy, semináre, odborné konferencie, diskusné fóra

Podľa ustanovenia § 19 ods. 1 a 2 zákona č. 553/2002 Z.z. o sprístupnení dokumentov o činnosti bezpečnostných zložiek štátu 1939 - 1989 a o založení Ústavu pamäti národa a o doplnení niektorých zákonov (zákon o pamäti národa) ústav vydá tlačou a na elektronických médiách prepis evidenčných záznamov zo zachovaných alebo rekonštruovaných protokolov zväzkov a ďalších evidenčných pomôcok Štátnej bezpečnosti z rokov 1939 až 1989, hlavne s údajmi o dátume zavedenia zväzku, jeho pohybe a archivovaní, druhu zväzku a jeho zmene, osobách, ak sa nejedná o cudzincov, alebo objektoch, ku ktorým sú zväzky evidované. Zo zachovaných protokolov zväzkov Hlavnej správy rozvedky Zboru národnej bezpečnosti (I. správa) vydá ústav prehľad objektových zväzkov evidovaných do 31. decembra 1989 a prehľad aktívnych a vplyvových opatrení. Ústav vydá tiež tlačou a na elektronických médiách prepis protokolu zväzkov odboru vnútornej ochrany Zboru nápravnej výchovy v rozsahu objektových zväzkov a zväzkov osôb evidovaných ako spolupracovníci tohto odboru, ak boli využité na prospech Štátnej bezpečnosti. Ústav priebežne vydáva tlačou a na elektronických médiách zoznam personálnych (kádrových) spisov príslušníkov bezpečnostných zložiek, sprístupnených podľa § 17 ods. 1 písm. b) bodu 2, zároveň s uvedením dátumu zaradenia príslušníka do bezpečnostnej zložky, služobných funkcií vykonávaných príslušníkom v bezpečnostnej zložke a dátumu ukončenia tohto zaradenia.

Podľa ustanovenia § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v platnom znení (ďalej len „Občiansky zákonník“) fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa ustanovenia § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

Na základe vykonaného dokazovania a citovaných ustanovení súd dospel k záveru, že nárok žalobcu na určenie, že bol neoprávnene evidovaný v materiáloch bývalej štátnej bezpečnosti ako agent, je dôvodný. Súd má za preukázané, že žalovaný na svojej internetovej stránke <http://www.upn.gov.sk/regpro/zobraz.php?typ=krai&kniha=19&strana=21&zaznam=14986> zverejnil prepis evidenčných záznamov - registračných protokolov zo zväzkov KS ZNB - Správa ŠtB Košice s údajmi o dátume zavedenia a druhu zväzku, o registračnom čísle a o osobe, ku ktorej je zväzok evidovaný, s uvedením jej mena, priezviska a dátumu narodenia, kde na strane 21 sú tieto údaje uvedené o žalobcovi, pričom ako druh zväzku je uvedené A (agent) s krycím menom „fotograf, pričom žalobca tvrdil, že nikdy vedome nespolupracoval so Štátnou bezpečnosťou ako agent resp. vedomý spolupracovník Štátnej bezpečnosti.

Ústavným rámcom ochrany osobnostných práv je či. 19 Ústavy Slovenskej republiky, v zmysle ktorého každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti, ochranu mena,

ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života a ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe. Právnym prostriedkom ochrany základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do dôstojnosti, osobnej cti, či dobrej povesti sú prostriedky všeobecnej a zvláštnej ochrany v občianskoprávnom konaní vo veciach ochrany osobnosti pred všeobecnými súdmi. Výpočet chránených osobnostných práv, uvedený v § 11 Občianskeho zákonníka nie je vyčerpávajúci, Občiansky zákonník chráni aj iné zložky a prejavy späté s osobnosťou občana, napr. dôstojnosť a vážnosť občana v spoločnosti. Neoprávneným zásahom je zásadne každé nepravdivé tvrdenie alebo obvinenie občana, ktoré zasahuje práva chránené ustanoveniami § 11 a nasi. Občianskeho zákonníka, a bez významu je skutočnosť, či pôvodca zásahu si bol vedomý nepravdivosti svojho tvrdenia alebo či šlo len o nedbalé preberanie poznatkov a ich šírenie. Neoprávneným zásahom však môže byť aj pravdivé tvrdenie, dotýkajúce sa intímnej sféry života občana, rovnako chránenej § 11 Občianskeho zákonníka. Neoprávneným zásahom je teda konanie, ktoré sa svojím obsahom, formou a cieľom dotýka práv chránených § 11 a nasi. Občianskeho zákonníka a je objektívne spôsobilé tieto chránené práva narušiť, prípadne ich ohroziť. Môže byť urobený ústne, písomne, alebo inak, pokiaľ z tohto iného spôsobu je možné vyvodiť jeho zmysel a význam. V určitých prípadoch však o neoprávnený zásah do osobnosti občana nepôjde, aj keď by sa tento zásah ako odporujúci objektívnemu právu zdanlivo javil. V právnej teórii i aplikáčnej praxi sa hovorí o okolnostiach vylučujúcich neoprávnenosť zásahu resp. o okolnostiach, ktoré ospravedlňujú porušenie či ohrozenie osobnosti občana. Okolnosti, ktoré majú tieto právne následky a ktoré vychádzajú zo zvažovania významu vzájomne si kolidujúcich záujmov dotknutého občana na strane jednej a záujmov ostatných občanov, osôb či záujmov spoločnosti na strane druhej, sú buď obsiahnuté priamo v právnych normách alebo z nich vyplývajú, čo je potrebné v konkrétnom prípade zisťovať výkladom. Za neoprávnený zásah do osobnosti občana chránenej všeobecným osobnostným právom nejde tam, kde dotknutý občan k zásahu do svojej osobnosti zvolil, tiež tam, kde je tento zásah dovolený zákonom a tiež, ak k tomuto došlo rámci výkonu subjektívneho práva stanoveného zákonom, či kde iný subjekt plnil právnu povinnosť, vyplývajúcu mu zo zákona. Vo všetkých uvedených prípadoch však zostáva vykonaný zásah oprávnený len vtedy, ak sa jedná o primeraný spôsob a jednak (súčasne) nie je v rozpore s takými oprávnenými záujmami občana, na ktorých je potrebné s ohľadom na zaistenie nedotknuteľnosti základu jeho osobnosti za všetkých okolností bezpodmienečne zotrvať

Účelom zákona č. 553/2002 Z.z. o sprístupnení dokumentov o činnosti bezpečnostných zložiek štátu 1939 - 1989 a o založení Ú. P. N. v znení neskorších predpisov (vyjadrený v preambule zákona) je zachovanie poznania minulosti prostredníctvom sprístupnenia utajenej činnosti represívnych orgánov v dobe neslobody 1939 - 1989 a určenie zodpovednosti za porobenie vlasti, vraždenie, zotročovanie, lúpenie a ponižovanie, morálny a hospodársky úpadok sprevádzaný justičnými zločinmi a terorom proti nositeľom odlišných názorov, deštrukciu tradičných princípov vlastníckeho práva, zneužívanie výchovy, vzdelávania, vedy a kultúry na politické a ideologické účely. Vzhľadom na ciele právnej úpravy ochrany osobnosti, ktorej prvoradou požiadavkou je chrániť osobnosť fyzickej osoby pred zásahmi, pokiaľ k nim nebol pôvodca oprávnený, nevyžaduje Občiansky zákonník pre úspešné uplatnenie práva na ochranu osobnosti zavinenie. Kto sa zásahu dopustil, nemôže sa zodpovednosti zbaviť ani dôkazom, že bol v omyle. Nevyžaduje sa ani vyvolanie následkov neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti. Zákon č. 553/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov v § 2 písm. i) za osobu evidovanú ako spolupracovník bezpečnostnej zložky označuje osobu, o ktorej bol kedykoľvek v období od 25. februára 1948 do 31. decembra 1989 štátnou bezpečnosťou evidovaný zväzok v kategóriách rezident, agent, informátor, držiteľ prepožičaného alebo držiteľ konšpiračného bytu, pričom súčasne § 19 ods. 1 ukladá žalovanému povinnosť vydať tlačou a na elektronických médiách prepis evidenčných záznamov zo zachovaných alebo rekonštruovaných protokolov, zväzkov a ďalších evidenčných pomôcok ŠtB z rokov 1939 až 1989, hlavne s údajmi o dátume zavedenia zväzku, jeho pohybe, archivovaní, druhu zväzku a jeho zmene a osobách (mimo cudzincov) alebo objektoch, ku ktorým sú zväzky evidované.

Ako vierohodnú súd vyhodnotil výpoveď žalobcu v tom zmysle, že ho síce príslušníci ŠtB kontaktovali a navštívili u neho doma, kde sa s nimi rozprával o možnom skontaktovaní sa s pánom kultúrnym atašé Francúzskej republiky (v tom čase), ale k tajnej spolupráci sa nikdy a žiadnym spôsobom

nezaviazal. V konaní nebolo žalovaným nepreukázané, že sa žalobca dňa 17.11.1988 zúčastnil viazacieho aktu vo vyhradenej miestnosti reštaurácie Zelený dvor v Košiciach, aj vzhľadom na to, že žalobca uvedené skutočnosti poprel vo svojej výpovedi na pojednávaní, keď uviedol, že pokiaľ ide o spôsob získania spolupráce na č.l. 43 spisu (návrh na získanie k spolupráci zo dňa 12.10.1988), nikdy nebolo vo zvlášť vyhradenej miestnosti reštaurácie Zelený dvor v Košiciach pri návrhu a dohode ako kandidát tajnej služby (KTS) s Československou kontrarozvedkou a že záznam z reštaurácie Zelený dvor v Košiciach je celý vymyslený. V predmetný deň nebolo v reštaurácii Zelený dvor a nebolo ani s Jaršínskym ani s Havrilom, ktorých videl, ale boli vždy len u neho doma. Hodnovernosť jeho výpovede nebola spochybnená.

Žalovaný tiež v konaní nepreukázal, že v prípade žalobcu postačoval ústny záväzok k spolupráci v zmysle č. 46 ods. 2 Smernice (pre prácu so spolupracovníkmi kontrarozvedky A. ako prílohy k Rozkazu ministra vnútra ČSSR z 15.1.1978) teda, že žalobca mal dobrý vzťah s kontrarozvedkou, keďže ten o svojej spolupráci so Štátnou bezpečnosťou nemal vedomosť. Navyše v takomto žalovanom a nepreukázanom prípade by bol následný písomný záväzok k spolupráci nachádzajúci sa v spise bývalého MV ČSSR reg. č. 20405 na č.l. 53 (resp. na č.l. 45 predmetného súdneho spisu) nadbytočným aktom, ktorého hodnovernosť žalobca poprel, keď uviedol, že pokiaľ ide o záväzok z č.l. 45 spisu, tento záväzok nikdy nepodpísal, teda, že podpis nie je jeho, ktoré jeho (žalobcov) tvrdenie bolo v konaní preukázané vykonaným znaleckým dokazovaním.

Súd ďalej poukazuje na množstvo ďalších nepráv uvádzaných v materiáloch ŠtB (pokiaľ ide o dôkaz na č.l. 35, že žalobca nikdy nebolo zamestnaný v Ateliéri múzických umení Praha 1, Smetanovo nábrežie 2 v televíznom filmovom ateliéri, skutočnosť uvádzaná v odseku 2 na č.l. 36, že je predpoklad, že navrhovaný KTS kameraman udržuje už dlhšiu dobu s pracovníkom kultúrnym atášom styk je nepravdivá, skutočnosť uvedené v memorande na č.l. 46 sú nepravdivé, jeho otec bol ekonomický námestník telovýchovného klubu TJ Lokomotiva Košice a jeho matka bola matrikárka, ďalšie skutočnosti, pokiaľ ide o znalosť jazykov, nie je pravdou, že ovláda angličtinu na takej úrovni, ako sa uvádza v memorande a francúzsky nerozpráva vôbec, nie je pravdou ani to, že jeho rodičia neboli politicky angažovaní, otec bol členom KSS, ale po 68 roku nepodpísal previerky, t.j. neprešiel cez kádrové previerky a tak vystúpil zo strany, pokiaľ ide o údaje o jeho štúdiu, nie je pravdou, že študoval na gymnáziu, študoval na Strednej škole umeleckého priemyslu v Košiciach, pokiaľ ide o vykonávanie vojenskej služby, mal modrú knižku, bol tri mesiace vo vojenskej službe a potom ho zo zdravotných dôvodov prepustili domov, na Zastupiteľskom úrade Francúzskej republiky v Prahe nebolo ani raz, pokiaľ ide o jeho bytové pomery, býval nie v 3 - izbovom, ale v 2 - izbovom byte štátnom, nie v družstevnom byte a nevlastnil žiadne motorové vozidlo, nesúhlasí s tým, že bol oddaný vo veci socializmu tak ako je to uvedené na str. 50 predmetného spisu, pokiaľ ide o heslá, tieto heslá mu nikdy nikto nepovedal, ich obsah vôbec nepozná a sú vymyslené), ktoré žalobca rovnako preukázal. K takýmto nepresným informáciám by príslušníci ŠtB nedospeli, keby postupovali v zmysle Smernice RMV ČSSR č. 3/1978 (či. 26 a nasi.) pri výbere kandidáta. Teda, ak by príslušníci ŠtB mali o žalobcu záujem ako o spolupracovníka, mali pri dvoch návštevách, ktoré u neho absolvovali, dostatok priestoru na to, aby získali o žalobcovi základné informácie o jeho osobe a rodine, ktoré by zodpovedali skutočnosti. V prípade, ak by išlo skutočne o spoluprácu so žalobcom boli príslušníci ŠtB povinní v zmysle č. 140 Smernice memorandum prepracovať, prípadne doplniť, k čomu nedošlo. Žalobca bol ako tajný spolupracovník ŠtB teda zaevidovaný v rozpore s vtedy platnou Smernicou, keď bol zaevidovaný bez toho, že by sa k spolupráci zaviazal. Takýmto postupom ako i ďalšou evidenciou žalobcu ako agenta ŠtB sa žalovaný dopustil neoprávneného zásahu do práva na ochranu jeho osobnosti. Evidencia má totiž nepochybne dehonestujúci dopad, pretože žalobca je označovaný za osobu, ktorá sa svojou činnosťou podieľala na nezákonných postupoch bývalej ŠtB pri popieraní základných ľudských práv.

V predmetnej veci je nepochybne, že došlo k stretu základných práv a slobôd a ich právna ochrana musí byť proporcionálne a vzájomne vyvážená tak, aby sa nadmernou ochranou jedného práva nad únosnú mieru nepotlačila ochrana iného práva, ako bolo už uvedené vyššie. Zverejnenie mena a ostatných osobných údajov žalobcu v evidencii osôb, ktorých sa edičná činnosť v rámci zákona č. 553/2002 Z.z. týka, a ktoré spolupracovali s ŠtB, keď bolo preukázané, že v osobe žalobcu sa nejedná o

osobu, ktorá s tajnou službou aktívne spolupracovala počas obdobia neslobody, prekračuje rámec zákonnej licencie z hľadiska rámca a obsahu predmetného zákona č. 553/2002 Z.z., jeho účelu a je spôsobilé zasiahnuť do chránených osobnostných práv žalobcu. Súd preto rozhodol tak, že určil, že žalobca bol neoprávnené evidovaný v materiáloch bývalej štátnej bezpečnosti ako agent.

Pokiaľ žalovaný namietal nedostatok jeho pasívnej vecnej legitímácie, súd konštatuje, že nositeľom vecnej legitímácie v spore je ten, kto je zúčastnený na právnom vzťahu (práve), o ktorý v konaní ide. Žalovaný je pasívne vecne legitimovaný vtedy, keď má povinnosť, ktorej splnenia sa žalobca na ňom domáha alebo ktorá má byť určená, a to ku dňu vyhlásenia rozsudku súdu. V danom prípade (keď predmetom konania je určenie, že žalobca je neoprávnené evidovaný v materiáloch bývalej ŠtB), poukazuje súd na skutočnosť, že k zásahu do osobnostných práv žalobcu došlo práve zverejnením údajov žalobcu žalovaným, hoci na základe zákona č. 553/2002 Z.z. v platnom a účinnom znení, čím práve je vymedzená pasívna vecná legitímácia označeného žalovaného v spore. Z obsahu vyjadrení či stanovísk žalobcu vyplynulo, že jeho žaloba sleduje práve na upustenie od neoprávneného zásahu, ktorý stále trvá. Vo všeobecnosti za primeraný prostriedok obrany proti neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcu v súdnej veci bolo možné považovať i určenie neoprávnenej evidencie osoby žalobcu v materiáloch, ktorými disponuje žalovaný. K tvrdenému zásahu do osobnostných práv žalobcu teda v danom prípade došlo pri činnosti, ktorá bola uložená žalovanému zákonom č. 553/2002 Z.z.. Je preto nesporné, že k zásahu došlo činnosťou žalovaného, i keď na základe zákona. Žalovaný je pôvodcom namietaného zásahu, a je preto vecne pasívne legitimovaný v spore o ochranu osobnosti, vyvolanom týmto zásahom. V tomto smere sú nedôvodné jeho námietky, že nie je právnym nástupcom bývalej represívnej zložky - ŠtB.

Pokiaľ ide o nárok žalobcu na určenie, že bol neoprávnené evidovaný v materiáloch bývalej štátnej bezpečnosti ako vedomý spolupracovník Štátnej bezpečnosti súd konštatuje, že zo spisu bývalého MV ČSSR reg. č. 20405 je nepochybné, že žalobca nebol v týchto materiáloch osobou evidovanou ako vedomý spolupracovník Štátnej bezpečnosti. Navyše v ustanovení § 2 písm. i) zákona č. 553/2002 Z.z. je taxatívne určené, že osobou evidovanou ako spolupracovník bezpečnostnej zložky je osoba, o ktorej bol kedykoľvek v období od 25. februára 1948 do 31. decembra 1989 štátnou bezpečnosťou evidovaný zväzok v kategóriách rezident, agent, informátor, držiteľ prepožičaného bytu alebo držiteľ konšpiračného bytu, teda nie aj vedomý spolupracovník Štátnej bezpečnosti. Vzhľadom na to nemôže mať žalobca naliehavý právny záujem na takomto určení, ktoré sa javí aj ako nadbytočné resp. neurčité. Súd preto v prevyšujúcej časti, ohľadne nároku žalobcu na určenie, že bol neoprávnené evidovaný v materiáloch bývalej štátnej bezpečnosti ako vedomý spolupracovník Štátnej bezpečnosti, žalobu zamietol.

O trovách konania súd rozhodne samostatným uznesením.

Na základe uvedených skutočností a citovaných zákonných ustanovení súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

P o u č e n i e :

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do **15 dní** odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Košice I. V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, vakom rozsahu sa napáda, v čom sa rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že: a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1, b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti

alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a), f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

JUDr. Boris Brondoš
s u d c a

V Košicách, dňa 1.08.2011

Za správnosť vyhotovenia: JUDr. Boris Brondoš (podpísané)